

פרשת תולדות

— לח —

ויגדלו הנערים — גדלות בקדושה

ויגדלו הנערים: סטרא דאברהם גרים לון לאתגדלה וזכותי
סייע לון הוא הוא מחנך לון צמנות דכתיב² כי ידעתיו למען אשר
יזוה את בניו וגו' לאסגאה יעקב ועשו.

(זהר מולדות דף קל"ח ע"ב)

כי כל הגדלה הוא מצד החסדים, מים המגדילים .. ומים בכלל
הוא בחי' אברהם .. משא"כ אש אינו מגדיל אלא מכלה ושורף. זהו
שסטרא דאברהם דוקא גרים להגדלתם, שאברהם הוא בחי' מים
חסדים, ולא יצחק שהוא בחי' אש גבורות .. והיינו כשם שבתחלת
לידתו דיעקב ועשו מיצחק תולדות יצחק, כתיב³ אברהם הוליד את
יצחק, פירוש הוליד (ולא כתיב ילד) הוא שאברהם בחי' חסדים גרם
ופעל הולדה ליצחק, דהיינו שיצחק יוליד את יעקב ואת עשו, כי
הולדה שהוא המשכה והתגלות הוא מצד החסדים דוקא משא"כ
הגבורות אש טבעם לעלות למעלה ולא לירד למטה, כמו"כ הגדלתן
ויגדלו הנערים דוקא סטרא דאברהם גרים לון, וזה ויגדלו, מדתו של
אברהם שהוא מדת הגדולה חסד.

אמנם מה שאמר עוד וזכותי סייע לון, מהו ההפרש בין סטרא
ובין זכותא, ולמה בסטרא נקט גרים ובזכותא נקט סייע. גם מה זה
שאמר אח"כ הוא הוה מחנך לון כו' מה שייך זה הכא, ומשמע מזה
שחינוכו אותם פעל הגדלתן, א"כ יש כאן ג' דברים להגדלתן, א'
סטרא דאברהם, ב' זכותי, ג' חינוכו.

י"ל כי נער הוא בחי' מוחין דקטנות .. והוא בחי' קו השמאל
בכלל גבורות שהם חד קציר, והגדלה הוא בחי' מוחין דגדלות .. והוא
בחי' קו הימין בכלל, חסדים, שהם חד אריך .. הנה ויגדלו הנערים
הוא מה שהיו נערים בחי' מוחין דקטנות, נעשה ויגדלו שנמשך להם

(3) ריש פרשתנו.

(1) פרשתנו כה, כז.

(2) וירא יח, יט.

מוחין דגדלות, והוא מבחי' אברהם בכלל חכ' מקור קו הימין שממנו נמשכו מוחין דגדלות.

ויש בזה ג' בחי', א' סטרא דאברהם גרים לון, הוא מצד מוח דחכ' שהוא בחי' סטרא דאברהם עצמו, לא מצד מעשיו וזכותי' .. זכותי' דאברהם, זכות הוא בחי' גבורה, כי היכל הזכות הוא גבורה, כי זכות הוא כפי מעשיו והוא מצד מדת הדין לא על צד החסד .. בינה מקור הגבורות .. והיינו סטרא דאברהם גרים לאתגדלא במוח דחכ' דגדלות וזכותי' דאברהם סייע שיתגדלו במוח בינה .. אח"כ נקט הוא הוה מחנך לון במצות, הנה זה יותר פעולה מן סיוע, כמובן, והוא מן בחי' מוח הדעת, שדעת הוא המשפיע והחיות להששה מדות שהם בחי' בנים חג"ת ובני בנים נה"י, ובני נמשך מדעת .. הנה מובן שכמו"כ החינוך להם נמשך מדעת.

והחינוך הי' לעשות צדקה ומשפט², צדקה הוא מעטרא דחסד שבדעת ומשפט שהוא דין מעטרא דגבורה שבדעת. וזהו כי ידעתיו, ידעתיו דוקא דהיינו מוח הדעת, ופירוש כי ידעתיו היינו שהמשכתי לאברהם מוח הדעת, מפני מה מפני שיצוה כו' לעשות צדקה ומשפט, שיחנך את בניו בצדקה מעטרא דחסד ובמשפט מעטרא דגבורה, והוא מפני שיצוה את בניו דוקא ואין מספיק מה שבעצמו עושה צדקה ומשפט, כי מדעת הוא ההשפעה לבנים, וכמובן.

ונקט כאן ג"פ לון, שלון קאי על הנערים, לו"ן גי' אלקים, והוא בחי' מוחין דקטנות נערים, וג"פ לו"ן הוא הג' מוחין דקטנות, הנה אברהם וזכותו וחינוכו המשיך להם הג' מוחין דגדלות.

(לקוטי לוי"צ תולדות ע' צב ואילך)

א. נוסף על ביאור אאמו"ר בג' הענינים ד"סטרא דאברהם", "זכותי'", ו"הוה מחנך לון במצוות" באותיות הקבלה — יש להוסיף ולבאר גם באותיות פשוטות, בנוגע לענין החינוך:

ישנם ענינים שנפעלים אצל הבנים מפני עצם העובדה שנוגדו לאב שיש לו תכונות באופן כך וכך, ובלשון המשנה⁴: "האב זוכה לבן כו'". ונוסף לזה, ישנם ענינים שנפעלים אצל הבנים כתוצאה מהקשר שלהם עם האב, שכן, גם לאחר שהבן נולד ונעשה מציאות בפ"ע⁵, הרי

(4) עדיות פ"ב מ"ט. למעלה לאב ובן למטה, שאצל אב ובן למטה
(5) להעיר, שזהו החילוק בין אב ובן יוצא הבן ונעשה מציאות בפ"ע מציאותו

תפארת לוי יצחק

קמז

הקשר שביניהם הוא קשר עצמי, ולכן, גם הענינים שניתוספו אצל האב לאחרי לידת הבן, פועלים הם על מציאותו של הבן, מפני הקשר העצמי שביניהם.

וזהו כללות החילוק שבין "סטרא דאברהם" ל"זכותי": "סטרא דאברהם" קאי על עצם מציאותו של אברהם, וביחס לבנים — עצם העובדה שנולדו מאברהם. ו"זכותי" — קאי על הענינים שניתוספו ע"י מעשיו כו', וביחס לבנים — הקשר עם הבן גם לאחר שנעשה מציאות בפ"ע.

וענין זה מתבטא גם בנוגע לאופן ההשפעה על הבנים — שההשפעה מהענין ד"סטרא דאברהם" אינה אלא באופן ש"גרים לון", גרם בלבד (מכיון שאין זה מצד הקשר שיש ביניהם עתה, כי אם כתוצאה מכך שנולד ממנו), משא"כ ההשפעה מ"זכותי" — היא באופן של סיוע.

אמנם, תכלית השלימות בענין ההשפעה היא — "הוה מחנך לון במצוות, דכתיב כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו וגו'", כלומר, לא רק סיוע בלבד, כי אם התעסקות מיוחדת בענין החינוך, ובאופן ד"יצווה את בניו", מלשון צוותא וחיבור⁶, היינו, שמתקשר ומתחבר עמהם ומתמסר אליהם כדי לחנכם במצוות.

*

ב. ויש להוסיף ולבאר בנוגע לתוכן כללות ביאור הזהר' ש"ויגדלו הנערים" (גם דעשו) קאי על גדלות רוחנית בקדושה, בכחו של אברהם, כפי שמאריך אמו"ר בפרטי הדברים — דלכאורה אין זה מתאים עם המשך הכתוב ("ויגדלו הנערים) ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה", שמזה משמע שרק גדלותו של יעקב היא גדלות דקדושה ("ויעקב איש תם יושב אהלים"), ואילו גדלותו של עשו היא באופן בלתי-רצוי⁸!?

ד"גדלות" לאברהם: "ואברהם נקרא האדם הגדול בענקים בילקוט יהושע רמז כג, והוא מהמד"ר בראשית פ' מ"ג".
8) כפירוש רש"י — פשוטו של מקרא — "ויגדלו הנערים ויהי עשו", "כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים במעשיהם.. כיון שנעשו בני י"ג שנה, זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש כו'".

של האב, וכמודגש בהלכה (ב"מ לג, א — במשנה. רמב"ם הל' גזילה ואכידה רפ"ב. טושו"ע חו"מ ר"ס רסד). שאבידתו ואכידת אביו אבידתו קודמת, משא"כ אצל אב ובן למעלה כו' (לקו"ת דרושי ר"ה סב, ד).
6) ראה תו"א פרשתנו יח, סע"ב. ובכ"מ.
7) ועד"ז ביל"ש יהושע רמז כג: "ועשו הי' בכלל (אלא שקלקל במעשיו)" — הובא בלקוטי לוי"צ ע' צג בביאור השייכות

וביותר יוקשה מ"ש הזהר ש"סטרא דאברהם גרים לון כו" — איך יתכן שמצד "סטרא דאברהם" תהי' גדלות בלתי־רצויו, "ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה"?!
ויש לומר הביאור בזה — ובהקדמה:

אודות היחס שבין אברהם לישמעאל — כדברי אברהם להקב"ה "לו ישמעאל יחי' לפניך"⁹ — מבואר בדרושי חסידות¹⁰ שמצד גודל החסד דאברהם יכול לירד ולהתפשט עד תכלית המדריגה היותר תחתונה, כי, חסד דאברהם הוא חסד שלמעלה מהשתלשלות, חסד בלי גבול, ובדרגא זו נאמר "אם חטאת גו' ורבו פשעיך מה תעשה לו גו"¹¹, "כחשיכה כאורה"¹².

וע"ד שמצינו בנוגע לכ"ו דורות שלפני מ"ת שהיו ניזונין בחסדו של הקב"ה¹³ — חסד דאריך, שלמעלה מהשתלשלות, שמשם נמשך השפע (גם) לעוברי רצונו¹⁴, ולא עוד, אלא, שמשם מקבלים השפע בריבוי מופלג (שלכן האריכו ימים ביותר), עי"ז שמגביהים את עצמם לקבל מבחי' המקיף, כמ"ש¹⁵ "אם תגבי' כנשר".

ועפ"ז אפשר לבאר גם הענין ד"ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד גו", ש"סטרא דאברהם גרים" — שמצד החסד דאברהם נעשית הגדלה גם בעשו (כמו ישמעאל), אף שהגדלה זו היתה באופן בלתי־רצויו.

ג. ובעומק יותר (בהתאם לתוכן דברי הזהר וביאור אאמו"ר ז"ל שגם ההגדלה דעשו היא בקדושה) — שהמשכה מחסד שלמעלה מהשתלשלות לעוברי רצונו, היא, כדי שעי"ז יתוסף עוד יותר בקדושה¹⁶:
מבואר בדרושי חסידות שב' התוארים "איש יודע ציד איש שדה" הם ב' דרגות — מקיפים ופנימיים דקליפה: "איש יודע ציד" קאי על המקיפים דקליפה, ו"איש שדה" קאי על הפנימיים דקליפה.
ועל ידי "יעקב איש תם יושב אהלים" — נעשה התיקון והבידור

(9) לך לך יז, יח.
(10) תו"א לך לך יב, א. מג"א (בהוספות) וש"נ.
קיט, ד. וראה ספר הערכים — חכ"ד מע' (15) עובדי" א, ד.
אברהם אבינו סוס"ג (ע' עא). וש"נ.
(11) איוב לה, ו.
(12) תהלים קלט, יב.
(13) פסחים קית, א.
(14) ראה לקו"ש חט"ו ע' 66 ואילך.
(16) בהבא לקמן — ראה ד"ה ויגדלו הנערים דש"פ תולדות תרס"ה (סה"מ תרס"ה ע' צה ואילך).

תפארת לוי יצחק

קמט

ד"עשו איש יודע ציד איש שדה": "איש תם" כולל ב' המדרגות דמקיפים ופנימיים, כי בקדושה גם המקיף נכלל עם הפנימי, ו"יושב אהלים" הוא כענין "אהלי קדר"¹⁷, דקאי על המקיפים דקליפה, ישמעאל ועשו¹⁸, היינו, התוספת אור שנעשה ע"י הכירור דעשו, שהאורות דתוהו נמשכים ומתגלים באופן של התיישבות.

וזוהו הפירוש ד"ויגדלו הנערים גו'" — שע"י המשכת חסד דאברהם ("סטרא דאברהם גרים לון") שלמעלה מהשתלשלות נעשה הגדלה גם ב"עשו איש יודע ציד איש שדה", והכוונה בזה — שיתברר ע"י יעקב, שע"ז יהי יעקב "יושב אהלים", תוס' אורות דתוהו שיאירו בתיקון.

ד. אמנם, עדיין צריך להבין איך יתאים זה עם המשך דברי הזהר — "ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד וגו' .. כל חד וחד אתפרש לארחי', דא לסטרא דמהימנותא ודא לסטרא דע"ז, וכן הוה במעוי דרבקה דתמן כל חד אזיל לסטרי', דכד .. עברת סמיך לאתר טב למעבד פקודי דאורייתא הוה יעקב חדי ודחיק לנפקא, וכד הוות אזלא סמיך לאתר ע"ז ההוא רשע בטש לנפקא ואוקמוה ובג"כ כד אתבריא ונפקו לעלמא כל חד אתפרש ואזיל ואתמשיך בדוכתי' דאתחזי לי', ועל דא ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד וגו'":

כיון שכבר במעי אמו נמשך עשו לע"ז, וזו היתה הסיבה לכך שבגדלותו פירש עשו לע"ז¹⁹ — כיצד אפשר לפרש ש"ויגדלו הנערים" קאי על גדלות רוחנית, עד לגדלות המוחין שקיבלו מסטרא דאברהם זכותו וחינוכו, היינו, שגם עשו הי' בדרגא ומצב של גדלות רוחנית כזו?!

ויובן בהקדם הביאור בדברי חז"ל שבמעי אמו נמשך עשו לע"ז — דלכאורה תמוה ביותר:

האבות היו בבחינת "מרכבה"²⁰ לרצון העליון, כמבואר בתניא²¹ ש"כל אבריהם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם". ומזה מובן, שגם תולדותיהם (שבודאי נולדו בתכלית הקדושה) צריכים להיות דוגמתם, מכיון שיש

19) ראה גם ב"ר פס"ג, ו. פרש"י עה"פ.

20) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

21) פכ"ג. וראה שם רפל"ד.

17) שה"ש א, ה.

18) ראה לקו"ת שה"ש ז, ג ואילך. סה"מ

תרט"ה ע' קט. ספר הערכים — חב"ד מע' אהלי קדר (ע' תרנט). וש"נ.

בהם "כח האב" (עד לעצמיות האב)²². ועפ"ז — כיצד יתכן שבנו של יצחק (עשו) ימשך מצד טבעו לע"ז?!

בשלמא מה שפירש לע"ז בגדלותו — הרי זה מצד בחירתו של עשו, ואין זה שייך ליצחק, ובלשון חז"ל²³ "יצחק (ש) יצא ממנו עשו", היינו, שיצא ונפרד²⁴ מתחומו של יצחק; אבל כיצד יתכן שבהיותו במעי אמו, לפני פירודו מ(יצחק ו)רבקה, יומשך בטבעו לע"ז?!

אלא ודאי בהכרח לומר שמלכתחילה הי' בזה ענין למעליותא, מצד הקדושה, וכל זה — מצד יצחק; אמנם, לאחרי שעשו נפרד מיצחק — הי' זה ענין של ע"ז כפשוטו, כדלקמן.

ה. והביאור בזה:

בעבודת ה' — ב' אופנים: עבודת הצדיקים ועבודת בעלי תשובה. החסיד המעולה והכובש את יצרו²⁵.

ומכיון ש"מעשה אבות סימן לבנים", היינו, סימן ונתינת כח לבנים²⁶, בהכרח שגם אצל האבות ישנם ב' אופני עבודה אלו (באופן של "סימן" עכ"פ) — לא רק אופן העבודה ד"חסיד המעולה", עבודת הצדיקים, אלא גם העבודה ד"הכובש את יצרו", עבודת בעלי תשובה: (א) עבודה בעלי' מדרגא לדרגא בקדושה גופא. (ב) עבודת הנסיונות, כיבוש והתגברות על המניעות שמבחוץ, שזוהי נתינת כח (גם) לעבודה ד"כובש את יצרו".

כלומר: אף שאצל האבות לא הי' שייך מצב ש"מתאוה אל הפעולות הרעות .. ויכבוש את יצרו"²⁵, ובודאי לא הי' שייך אצלם אופן העבודה דבעל תשובה ממש, ש"טעם טעם החטא ופירש ממנו וכבש יצרו"²⁷ — מ"מ, גם עבודה זו [שבכמה פרטים קשה היא יותר מהתגברות על המניעות שמבחוץ] היא בכח האבות, כי: ה"גבורה"²⁸ לכבוש את יצרו (הן בנוגע לתאוה והן לאחרי שטעם טעם החטא) היא — מצד תוקף ההתקשרות לה' באופן ששום דבר לא יוכל להזיזו ממקומו, וענין זה הוא בירושה מהאבות, שהיותם בכחי' "מרכבה" הי'

(22) ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 194 פ"ו. ובהנסמן בהערה 35 שם. (26) ראה לקו"ש ח"ה ע' 79 הערה 20. (23) פסחים נו, א. ועוד. חט"ו ע' 76 הערה 12 (ועוד). וש"נ. (24) לקו"ת ואתחנן ה, א. שה"ש ט, ד. (27) רמב"ם הלי' תשובה פ"ז ה"ד. (28) ראה אבות רפ"ד: איזהו גבור הכובש וככ"מ. (25) לשון הרמב"ם בשמונה פרקים שלו את יצרו.

תפארת לוי יצחק

קנא

באופן תמיד, "כל²⁹ ימיהם לעולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבון העולמים כו"³⁰.

וב' אופני עבודה אלו באים לידי ביטוי ב"תולדות³¹ יצחק"³² — יעקב ועשו האמורים בפרשה³³: "יעקב איש תם יושב אהלים" — החסיד המעולה, ועשו "איש יודע ציד" — כדי שיהי' כובש את יצרו.

[אצל האבות עצמם, להיותם בבחי' "מרכבה", לא שייך אצלם מציאות של רע כלל, משא"כ אצל תולדותיהם שמחוץ להם — שייך מציאות של רע, אלא שלהיותם "תולדותיהם" של ה"אבות", מובן, שאין זה רע ממש³⁴, כי אם כדי שיהי' הענין דכובש את יצרו].

ונמצא, שטבע תולדתו של עשו (בהיותו במעי אמו) להמשך לע"ז — אינו ענין בלתי-רצוי ח"ו, כי אם ביטוי א' מאופני העבודה דיצחק — "כובש את יצרו", עבודת התשובה³⁵.

אלו, ע"ד החילוק דיששכר וזבולון (וראה אוה"ת פרשתנו קנא, סע"א). וראה ב"ר (פפ"ד, יט) בנוגע לראובן: אתה פתחת בתשובה.

(33) לשון רש"י ריש פרשתנו.

(34) ובפרט שבנוגע לעובר במעי אמו לכאורה לא שייך לומר שיש בו (ציור) רע בפועל, כ"א בכח. — ועיין סנהדרין (צא, ב. ב"ר פל"ד, יו"ד) מאימתי יצה"ר שולט באדם כו'.

(35) עפ"ז יובן גם מארז"ל (יל"ש ופרש"י פרשתנו כה, כב) שהיו "מתרוצצים .. ומריבים בנחלת שני עולמות, בשביל העולם הזה והעולם הבא" — ששניהם רצו גם עוה"ז וגם עוה"ב (דאל"כ, אין מקום למריבה), כי גם צדיק (החסיד המעולה) צריך לעבוד עבודתו בעוה"ז, וגם בעל תשובה (כובש את יצרו) שואף להתעלות בקדושה גופא (עולם הבא), כדלקמן בפנים, אלא החילוק שביניהם — שאצל הצדיק, הירידה לעבודה דבירור עוה"ז היא בשביל עוה"ב, כדי להתעלות בקדושה גופא, ואילו אצל בעל תשובה — עוה"ב הוא בשביל עוה"ז, היינו, שהעבודה בקדושה ("יושב אהלים") היא כדי שיוכל לעסוק בבירור העולם בתכלית השלימות.

(29) תניא רפ"ד. וראה שם פכ"ג.

(30) וכן הוא בנוגע למעלת התשובה שעל ידה זדונות נעשו לו כזכיות (יומא פו, ב). — הרי [נוסף לזה שע"י הנסיונות שנתנסו האבות נפעל עליו זה גם אצלם (ראה דרמ"צ (קצא, א"ב) שע"י נסיונות מבררים הניצוצות שבגקה"ט כמו ע"י תשובה), הנה] עליו זה הוא תוצאה מעבודתו, מחמת גודל אהבתו לה' (תניא פ"ז), שזו הרי היא ירושה מהאבות.

וכן מה שבע"ת משכי לי' בחילא יתיר (זח"א קכט, ב), שמצד זה בע"ת יותר נעלה ממעלת ומדרגת אברהם אבינו שהי' מרכבה (ראה בארוכה דרושי מי יתנך — מאמרי אדה"ז תקס"ה (כרך א) ע' תפז ואילך. אוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תרנא ואילך. ובכ"מ). — אולי י"ל דאין זה מצד נפשם האלקית, כ"א מצד נפשם החיונית כשמתהפכת לקדושה (כמבואר בארוכה בדרושים הנ"ל). אבל עצם (וסיבת) הקירוב של הבע"ת לקדושה הוא מצד תוקף ההתקשרות של נפה"א (הבא בירושה מהאבות).

(31) ראה פרש"י ר"פ נח: עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים.

(32) ועד"ז בתולדות אברהם — יצחק וישמעאל. וגם אצל יעקב היו מעין ב' סוגים

וע"ד המבואר³⁶ במחז"ל³⁷ "איני יודע באיזה מהם חפץ, אם במעשה אלו (רשעים) או במעשה אלו (צדיקים)", שהחפץ במעשיהם של רשעים הוא — לכבוש מעשים אלו, עבודת התשובה. כלומר, המציאות דמעשיהם של רשעים למעלה ("לא יגורך רע"³⁸) היא — עבודת התשובה.

וזהו מה שעשו הוא "תולדות יצחק": כדי שיושלם ענינו של יצחק, "צחוק עשה לי אלקים"³⁹, שמחה ותענוג — צריך להיות גם (ואדרבה — בעיקר) הענין ד"כובש את יצרו", העבודה דאתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא⁴⁰.

ו. עפ"ז מובן שגם הענין ד"ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה" הוא — למעליותא:

"איש שדה" מורה על העבודה דבירור העולם ("שדה") — לכבוש ולהתגבר על כל ההעלמות וההסתרים שבעולם, ולהפכם לקדושה, בדוגמת אופן העבודה דבעל תשובה.

ולעבודה זו יש צורך בענין ד"יודע ציד", "לצוד ולרמות"⁴¹, כמבואר בכ"מ⁴² שכדי לפעול בבירור העולם זקוקים לענין של "רמאות" (כביכול) — להתלבש בלבושי המתכרר, ענינים כאלו שבעצם אינם שייכים אליו כלל, ומה שמתלבש ועוסק בהם אין זה אלא באופן של רמאות, כדי לברר את ניצוצות הקדושה שכדברים אלו.

וזהו תוכן פירוש הזהר ש"ויגדלו הנערים" קאי על גדלות רוחנית, היינו, שגם אצל עשו היתה גדלות רוחנית (עד לגדלות המוחין) — בנוגע לאופן העבודה בבירור העולם ("איש יודע ציד איש שדה").

אמנם, כל זה הוא כפי שעשו קשור עם יצחק — מצד תולדתו, וכן עם אברהם — שפעל בו ענין של גדלות ("ויגדלו הנערים"), מצד סטרא דאברהם, זכותו וחינוכו⁴³. משא"כ לאחרי שנפסקה פעולת חינוכו

(36) אוה"ת עקב ע' תקה (וראה יפ"ת	(41) פרש"י עה"פ.
לב"ר שבהערה הבאה). וראה לקו"ש חט"ו	(42) ראה ד"ה פדה בשלום תש"ג פ"ב
ע' 178 הערה 49.	ואילך. ועוד. ולהעיר מברכות יז, א: ערום
(37) ב"ר ספ"ב.	ביראה.
(38) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג,	(43) ומה שדוקא אברהם הי' יכול להשפיע
ג.	על עשו ולחנכו במצוות, ולא יצחק (אף
(39) וירא כא, ו.	שהי' אביו) — הרי זה לפי שעבודתו של
(40) ראה תניא פכ"ז. תו"א פרשתנו יז, ד	אברהם היתה באופן של המשכה מלמעלה
ואילך. ובכ"מ.	למטה (בחי' מים חסדים), משא"כ יצחק

תפארת לוי יצחק

קנג

של אברהם⁴⁴, ועשו "יצא" ונפרד משייכותו ליצחק — אזי נעשה הענין ד"איש יודע ציד איש שדה" כפשוטו, שיצא לתרבות רעה.

ז. ההוראה מכל הנ"ל — בעבודתו של יהודי:

אצל כאו"א מישראל צריכים להיות ב' אופני העבודה ד"תולדות יצחק" — "יעקב ועשו האמורים בפרשה": הן העבודה ד"יעקב", "איש תם יושב אהלים", לימוד התורה, והן העבודה ד"עשו" (כפי שהוא ע"פ התורה — "האמורים בפרשה"), "איש יודע ציד איש שדה", בירור העולם.

יהודי אינו יכול להסתפק בלימוד התורה בלבד, כמאחז"ל⁴⁵ "כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו", אלא עליו לעסוק גם בבירור העולם, ואדרבה — דוקא עי"ז עושים לו ית' דירה בתחתונים.

התחלת העבודה היא אמנם — לימוד התורה, שלכן מקדימים יעקב לעשו ("יעקב ועשו האמורים בפרשה"), מכיון שהכח לבירור בעולם הוא ע"י לימוד התורה; אבל ביחד עם זה, אין להסתפק בלימוד התורה, אלא צריכים לצאת ל"שדה", ולעסוק בענין של "ציד" — לצוד⁴⁶ את עניני העולם, לבררם ולהפכם לקדושה.

ודוקא עי"ז נפעלת שלימות העבודה ד"תולדות יצחק" — "ועשה לי מטעמים .. לשון רבים, שני מיני נחת רוח"⁴⁷ — עבודה בעניני קדושה (יעקב, עבודת הצדיקים), ועבודה בבירור העולם (עשו, עבודת בעלי תשובה), שע"י זוכים לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"⁴⁸.

(משיחות ש"פ תולדות תשל"ד. תשמ"א (לקו"ש ח"כ ע' 108 ואילך). תשמ"ה)

הרמאות גם אצל יעקב — "בא אחיך במרמה" (פרשתנו כז, לה), "אם לרמאות הוא בא גם אני אחיו ברמאות" (פרש"י ויצא כט, יב). ולהעיר מפרש"י פרשתנו שם: במרמה — בתכמה. (47) תניא פכ"ז. (48) שבת פט, ב. תו"א כא, ג. תו"ח פרשתנו יו"ד, ג ואילך. ויצא כד, ד ואילך. ובכ"מ.

שעבודתו באופן של העלאה מלמטה למעלה (בחי' אש גבורות), כפי שמבאר אאמור"ר בארוכה (וראה גם לקו"ש חט"ו ע' 149 ואילך). (44) ולכן אמרו חז"ל (ב"ב טז, ב. פרש"י פרשתנו כה, ל. ועוד) שעשו מרד לאחרי מיתת אברהם. (45) יבמות קט, ב. (46) כולל — ענין ה"רמאות" שמצד הקדושה (כנ"ל בפנים), שלכן מצינו ענין